

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖLLE

Kopiosto ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jolla saatetaan kansallisesti voimaan 13.9.2017 annettu EU:n parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1564 tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla suojattujen tiettyjen teosten ja muun aineiston tietyistä sallituista käyttötarkoituksista sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi sekä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun direktiivin 2001/29/EY muuttamisesta ("lukemisestedirektiivi", jäljempänä VIP-direktiivi).

+ + +

Kopiosto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Kopiosto pitää tärkeänä, että kirjallisuuden saavutettavuutta näkövammaisille ja muille lukemisesteisille edistetään. Teosten saattamista sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi koskevaa tekijänoikeussääntelyä on kuitenkin tarpeen täsmentää seuraavilla tavoilla:

- Oikeuspoliittisesti on olemassa painavat perustelut sille, että valtion tulisi maksaa korvaus rajoituksen perusteella toteutettavasta teosten käytöstä kaikilta osin. Direktiivin johdantokappaleen mukaan maksuja ei saa vaatia edunsaajahenkilöiltä, mutta muutoin VIP-direktiivi ei estä korvauksen maksamista. Kun julkinen valta tarjoaa palvelua sokeille, heikkonäköisille tai muulla tavoin lukemisesteisille kansalaisilleen, se samalla rajoittaa perustuslain turvaamaa omaisuudensuojaa tai elinkeinovapautta. Tällaisessa tilanteessa korvaus on perusteltu.
- Kopioston edustamien oikeudenhaltijoiden ja laajemmin markkinoiden kannalta on tärkeää, että tekijänoikeuslakiin lisättäisiin maininta siitä, että valmistettavat teoskappaleet pysyvät direktiivin ja lain tarkoittamassa henkilöpiirissä, jotta ne eivät leviä laajemmalle markkinoita haittaavalla tavalla.
- VIP-direktiivin mukaan valtuutettujen yhteisöjen, jotka harjoittavat saavutettavassa muodossa olevien kappaleiden levitystä, on noudatettava tiettyjä velvoitteita. Valtuutetun yhteisön velvoitteista säädetään lakiehdotuksen 17 c §:ssä. Kopioston mielestä valtuutettujen yhteisöjen toiminnan valvonta ei voi olla vain oikeudenhaltijoiden vastuulla. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että VIP-direktiivi sallii myös rajat ylittävän teosten käytön. Kopiosto pitää välttämättömänä, että teosten käyttöä rajoituksen nojalla riittäväällä tavalla seurataan ja siitä kootaan myös oikeudenhaltijoiden saataville kunnollinen käyttödata järjestelmän toimivuuden arvioimiseksi. Tämä on tärkeää siksin, että asetuksen käyttö valtuutettujen yhteisöjen nimeämiseen ja järjestelmän valvontaan ei ole direktiivistä johtuvista syistä mahdollista.

Helsingissä huhtikuun 27. päivänä 2018
Kopioisto ry

Valtteri Niiranen
toimitusjohtaja

Jukka-Pekka Timonen
varatoimitusjohtaja

Kopioisto ry on tekijöitä, esittäviä taiteilijoita ja kustantajia edustava tekijänoikeusjärjestö. Kopioisto edustaa erillisillä valtakirjoilla yli 50.000 kotimaista oikeudenomistajaa sekä vastavuoroisuussopimusten perusteella ulkomaisia oikeudenomistajia. Kopioisto edistää ja valvoo tekijänoikeuslainsäädännön tarkoittamien oikeuksien haltijoiden yhteistä etua oikeuksien käyttöä koskevilla asioilla. Kopioiston tehtäviin kuuluu muun muassa myöntää käyttö lupia valokopiointiin, teosten digitaaliseen kopiointiin ja välittämiseen oppilaitoksissa ja tieteellisessä tutkimuksessa, opetustallennukseen sekä radio- ja televisio-ohjelmien edelleen lähettämiseen kaapeliverkossa ja yhteisantennijärjestelmissä.

Lisätietoja: Valtteri Niiranen, 0400 245 008 ja valtteri.niiranen@kopiosto.fi sekä Jukka-Pekka Timonen, 040 722 8082 ja jukka-pekka.timonen@kopiosto.fi